ΜΙΑ ΣΟΒΑΡΗ ΠΡΟΤΑΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ

Δημοσιεύθηκε από kris - 05/05/2010 08:18

Πρωτοβουλία Οικονομολόγων: Υπάρχουν εναλλακτικοί δρόμοι10:34 - Τρί 04/05/2010,

Η βαθιά κρίση στην οποία οδήγησε την παγκόσμια οικονομία η νεοφιλελεύθερη στρατηγική οφείλεται σε δύο σοβαρές επιλογές. Στη συνεχή αφενός αναδιανομή του εισοδήματος σε βάρος των μισθωτών και των λαϊκών τάξεων, με στόχο την αύξηση της κερδοφορίας του κεφαλαίου και του πλούτου των ανώτερων τάξεων, και με αποτέλεσμα τη μείωση της ενεργού ζήτησης. Στην επίσης συνεχή αύξηση του ιδιωτικού και δημοσίου χρέους της οικονομίας με στόχο την αντιστάθμιση με αυτό τον τρόπο της στασιμότητας ή μείωσης της ζήτησης από την πλευρά της πραγματικής οικονομίας.

Η κυρίαρχη σήμερα προσέγγιση για την αντιμετώπιση της κρίσης, η προσέγγιση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου και τελικά η επιλογή της ελληνικής κυβέρνησης, είναι αυτή που υποστηρίζει την εξασφάλιση πάση θυσία ακόμα και της εκβιαστικής κερδοφορίας του τραπεζικού και επιχειρηματικού κεφαλαίου, διαμέσου και πάλι της αναδιανομής του εισοδήματος σε βάρος των μισθωτών, των κατώτερων εισοδημάτων, ειδικότερα των νέων, και φυσικά των ανέργων. Πρόκειται για την εξασφαλισμένη οδό προς την ύφεση, την ανεργία, την επιδείνωση των κοινωνικών υπηρεσιών, τη μείωση των συντάξεων, τη σοβαρή συρρίκνωση των κοινωνικών δικαιωμάτων και την πλήρη απορρύθμιση των εργασιακών σχέσεων.

Η αναθέρμανση της πραγματικής οικονομίας και η αποκατάσταση του κοινωνικού κράτους και των κοινωνικών δικαιωμάτων απαιτούν μια αντίστροφη πολιτική. Με στόχους την ισχυρή και άμεση αναδιανομή του εισοδήματος προς όφελος της απασχόλησης και των κατώτερων εισοδημάτων και την ελάφρυνση του βάρους του χρέους, την παραγωγική ανασυγκρότηση και τον οικολογικό μετασχηματισμό της οικονομίας. Στην κατεύθυνση αυτή επιβάλλεται η επιμονή στην ανάπτυξη συνεργασιών με τις χώρες του ευρωπαϊκού Νότου, τη διεκδίκηση της θεσμικής θωράκισης του ευρώ και τη θεσμοθέτηση μηχανισμού αναπτυξιακής σύγκλισης, καθώς και η αξιοποίηση κάθε άλλης δυνατότητας αμοιβαίας επωφελούς διεθνούς συνεργασίας σε ό,τι αφορά στο δημόσιο χρέος. Οι όποιες ρυθμίσεις επιχειρηθούν ή επιβληθούν θα πρέπει να υπηρετούν τους παραπάνω στόχους.

Το αδιέξοδο στο οποίο προσπαθεί να απαντήσει η προσφυγή στον Μηχανισμό Στήριξης (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΕΚΤ και το ΔΝΤ) δεν αφορά τον δανεισμό του δημοσίου, αλλά αφορά την απροθυμία του ελληνικού κράτους να εξασφαλίσει την πληρωμή των ετήσιων τόκων του χρέους που προσεγγίζει τα 13 δισ. ευρώ. Πρόκειται για ένα ποσό που ισοδυναμεί με 5% περίπου του ΑΕΠ. Κινδυνεύει δηλαδή να οδηγηθεί η χώρα σε έναν κατήφορο επιδείνωσης της ύφεσης, εκρηκτικής αύξησης της ανεργίας και της μαζικής φτώχειας, επειδή δεν θέλησε η κυβέρνηση να επιτύχει άμεσα και αποτελεσματικά μία αναδιανομή εισοδήματος διαμέσου της φορολογίας, η οποία να αντιστοιχεί σε αυτό το ποσοστό του εθνικού εισοδήματος, και να λάβει μέτρα ανάκαμψης της παραγωγής και βελτίωσης της κοινωνικής αποτελεσματικότητας των δαπανών.

Αλλά η νεοφιλελεύθερη προσέγγιση υποστηρίζει μια δραματική αναδιανομή εισοδήματος σε βάρος των μισθωτών και των φτωχότερων κατηγοριών του πληθυσμού: πρόκειται για μειώσεις των μισθών και των λοιπών εισοδημάτων που μπορεί να φθάσουν από 10% μέχρι 20%, και μέχρι 30% μείωση των συντάξεων. Αυτή η νέα μεταφορά εισοδημάτων προς το χρηματιστικό κεφάλαιο και τα ανώτερα εισοδήματα δεν θα επιλύσει, αλλά, στην καλύτερη περίπτωση, θα μεταθέσει το πρόβλημα του χρέους, ενώ θα επισπεύσει την κατάρρευση και διάλυση της ελληνικής οικονομίας και κοινωνίας, με τον περιορισμό των δυνατοτήτων παραγωγής πρωτογενών πλεονασμάτων. Και μπορεί να προβλέψει κανείς ότι μια τέτοια αδύναμη οικονομία θα αδυνατεί να υποστηρίξει παραγωγικά την

παραμονή της, για πολύ, στη ζώνη του ευρώ.

Ποιος οδήγησε την ελληνική οικονομία, τους εργαζόμενους, τους ανέργους και τους συνταξιούχους σ' αυτή τη δυσμενή κατάσταση; Ποιος οδήγησε την ελληνική οικονομία στην κρίση του δανεισμού, του χρέους, της απασχόλησης και της ανταγωνιστικότητας. Διότι, ενώ είχαμε στο διάστημα 1998-2008 αύξηση του κόστους εργασίας κατά 1%, η επιδείνωση του επιπέδου ανταγωνιστικότητας ήταν 26,8%, την περίοδο 2000-2009. Φταίει λοιπόν η διεθνής οικονομική κρίση ή η εφαρμοζόμενη οικονομική και κοινωνική πολιτική μονεταριστικής έμπνευσης που εφαρμόζεται τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα; Πώς εξηγείται ότι η ελληνική οικονομία κατά τη διάρκεια των τελευταίων δέκα ετών με συνεχή αύξηση του ΑΕΠ και έντονη ανισοκατανομή του εισοδήματος προσφεύγει σε δανεισμό και συνεχή αύξηση του δημόσιου χρέους; Σε ποιους λόγους οφείλεται αυτό το «ελληνικό παράδοξο» που έχει οδηγήσει την ελληνική οικονομία, ιδιαίτερα μετά το 2007 σ' αυτή τη δυσμενή δημοσιονομική, κοινωνική και παραγωγική κατάσταση; Η επιστημονική έρευνα έχει αποδείξει ότι το σημερινό δημοσιονομικό και παραγωγικό πρόβλημα της χώρας δεν οφείλεται στο επίπεδο των μισθών και των συντάξεων.

Εμείς θεωρούμε ότι οφείλεται κατά κύριο και αποκλειστικό λόγο στη δανειακή μεγέθυνση της δημόσιας και ιδιωτικής κατανάλωσης, στις υπερτιμολογήσεις των κρατικών προμηθειών, στις φοροαπαλλαγές προς τις επιχειρήσεις που στέρησαν από έσοδα τον Κρατικό Προϋπολογισμό (7,7% του ΑΕΠ οι άμεσοι φόροι στην Ελλάδα, 13,1% του ΑΕΠ οι άμεσοι φόροι στην Ε.Ε. των 27, συμμετοχή στην Ελλάδα των μισθωτών και συνταξιούχων κατά 81,5% στο δηλωθέν εισόδημα φυσικών προσώπων και κατά 78,7% στη φορολογία του εισοδήματος φυσικών προσώπων), στην ανισοκατανομή του εισοδήματος, στην απελευθέρωση της φοροδιαφυγής και στην κατάρρευση του μηχανισμού ελέγχου είσπραξης των εσόδων του κράτους, στην εισφοροδιαφυγή, την ευέλικτη, την αδήλωτη και ανασφάλιστη εργασία καθώς και στη συρρίκνωση του τεχνολογικού και καινοτομικού δυναμικού της χώρας.

Αυτό που προτείνουμε ως την οδό για την αναθέρμανση της οικονομίας και την κοινωνική ανασυγκρότηση είναι να πραγματοποιηθεί μια αντίθετη αναδιανομή του εισοδήματος, να μεταφερθούν στα δημόσια ταμεία πόροι και εισοδήματα από τους έχοντες και κατέχοντες και όχι από τους μισθωτούς και τους φτωχούς. Είναι δυνατόν στις σημερινές κρίσιμες περιστάσεις για το μέλλον της οικονομίας και της κοινωνίας να υλοποιηθεί μια αύξηση της φορολογίας κατά 10 μονάδες του ΑΕΠ, η οποία θα προέλθει κατά το μισό από την πραγματική αποκατάσταση της φορολογικής δικαιοσύνης και κατά το άλλο μισό από την αναδιανομή του εισοδήματος και την επιβολή ενός πράσινου φόρου. Βεβαίως, μετά και τις τελευταίες εξελίξεις -όπου στην ουσία έχουν δημιουργηθεί συνθήκες «παγίδας του χρέους»- το πρόβλημα είναι ταυτόχρονα και δημοσιονομικό και αναπτυξιακό. Άρα, πέρα από την πλευρά των εσόδων, σημαντική διάσταση της πολιτικής πρέπει να είναι και η μείωση των μη αποδοτικών δαπανών του δημοσίου και η αύξηση της αποτελεσματικότητας του δημόσιου τομέα, στο πλαίσιο ενός συνολικού σχεδίου, οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης, μεσομακροχρόνιου ορίζοντα.

Με αυτό τον τρόπο θα εξασφαλιστεί η πληρωμή των τόκων του δημοσίου χρέους, αλλά θα υπάρχουν και πόροι διαθέσιμοι για τη στήριξη της βιωσιμότητας του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης, για την άμεση δημιουργία θέσεων εργασίας σε κοινωνικές υπηρεσίες (4 δισ. ευρώ τον χρόνο ισοδυναμούν με 200.000 ως 250.000 θέσεις εργασίας) και για την αύξηση των δημοσίων επενδύσεων κατά 40% περίπου. Το πρόσθετο διαθέσιμο ποσό για τη στήριξη της οικονομίας θα ισοδυναμεί ετησίως με το τριπλάσιο των πόρων του ΕΣΠΑ και θα εξασφαλίσει την απαρχή μιας πορείας ανασυγκρότησης της ελληνικής οικονομίας σε αναπτυξιακή και αναδιανεμητική κατεύθυνση και θα έχει επιβαρύνει μόνο την πολυτελή κατανάλωση και τις πολυτελείς εισαγωγές.

Η προτεινόμενη από τον μηχανισμό «στήριξης» μείωση των αμοιβών της εργασίας στον ιδιωτικό και τον δημόσιο τομέα εμφανίζεται ως το μέσο για την αποκατάσταση της ανταγωνιστικότητας της

ελληνικής οικονομίας. Αλλά η βύθιση της οικονομίας στην ύφεση και στην αύξηση της ανεργίας θα οδηγήσει αναπόφευκτα σε κλείσιμο επιχειρήσεων, σε απολύσεις, σε απαξίωση επομένως του υλικού και ανθρώπινου παραγωγικού δυναμικού, καθώς και στη συνέχιση της επιδείνωσης του επιπέδου ανταγωνιστικότητας, με αποτέλεσμα να χρειαστούν δύο δεκαετίες για την ανασυγκρότηση ακόμα και των υπαρκτών σήμερα παραγωγικών δυνατοτήτων. Για την ανασυγκρότηση του παραγωγικού ιστού, τη βελτίωση της παραγωγικότητας, της καινοτομικής ικανότητας της οικονομίας και της διαρθρωτικής ανταγωνιστικότητας, χρειάζεται αντίθετα να δοθεί άμεσα προτεραιότητα στον σχεδιασμό νέων πολιτικών για την ενέργεια και το περιβάλλον, τη βιομηχανία, την αγροτική οικονομία και τη στήριξη των μικρών επιχειρήσεων.

Μια τέτοια στρατηγική δεν αφορά σήμερα μόνο την ελληνική οικονομία και την ιδιαιτερότητά της. Αποτελεί μια αξιόπιστη και βιώσιμη στρατηγική για τις περισσότερες υπερχρεωμένες και ελλειμματικές οικονομίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και επομένως για το σύνολο της ζώνης του ευρώ και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Θα αποδειχθεί σύντομα ότι η χρησιμοποίηση για την αντιμετώπιση της κρίσης των μεθόδων και των νεοφιλελεύθερων αντιλήψεων και πολιτικών που οδήγησαν σε αυτήν δεν μπορεί παρά να φέρει μια βαθύτερη επιβράδυνση της οικονομίας και επιβάρυνση της κοινωνίας στο σύνολο της Ευρώπης. Μια ριζοσπαστική στρατηγική για την αντιμετώπιση της κρίσης στην Ελλάδα αποτελεί μια ουσιαστική συμβολή στη διαμόρφωση εναλλακτικών αναπτυξιακών και αναδιανεμητικών πολιτικών στο επίπεδο της ευρωπαϊκής ηπείρου.

Οι ιδέες αυτές κατατίθενται στον δημόσιο διάλογο, που πρέπει, επιτέλους, να αναπτυχθεί με στόχο τη διαμόρφωση μιας εναλλακτικής οικονομικής πολιτικής, βιώσιμης, κοινωνικά δίκαιης και αποτελεσματικής για τον κόσμο της εργασίας, της γνώσης και την κοινωνία συνολικά.

Κώστας Βεργόπουλος
Γιάννης Δραγασάκης
Πέτρος Λινάρδος-Ρυλμόν
Σάββας Ρομπόλης

==========